

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH W PRAKTYCE JĘZYK ANGIELSKI

Symptomy trudności

- trudności z zapamiętywaniem słówek, struktur gramatycznych
- problemy z budowaniem wypowiedzi ustnych
- trudności z rozumieniem i zapamiętywaniem tekstu mówionego lub nagranego na taśmę
- problemy z odróżnieniem słów podobnie brzmiących
- błędy w pisaniu – trudności z odróżnieniem wyrazów podobnych, gubienie drobnych elementów graficznych, opuszczanie i przestawianie liter
- trudności z poprawnym pisaniem, pomimo dobrych wypowiedzi ustnych
- kłopoty z zapisem wyrazów w poprawnej formie gramatycznej
- gubienie drobnych elementów graficznych, opuszczanie i przestawianie liter
- trudności z poprawnym pisaniem, pomimo dobrych wypowiedzi ustnych

Sposoby dostosowania wymagań edukacyjnych

- dawać łatwiejsze zadania
- nie wyrywać do natychmiastowej odpowiedzi, dawać więcej czasu na zastanowienie się i przypomnienie słówek, zwrotów
- dawać więcej czasu na opanowanie określonego zestawu słówek
- w fazie prezentacji leksyki zwolnić tempo wypowiadanych słów i zwrotów, a nawet wypowiadać je przesadnie poprawnie
- można pozwolić na korzystanie z dyktafonu podczas lekcji
- nowe wyrazy objaśniać za pomocą polskiego odpowiednika, w formie opisowej, podania synonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem
- w zapamiętywaniu pisowni stosować wyobrażenie wyrazu, literowanie, pisanie palcem na ławce, pisanie ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter
- przy odczytywaniu tekstu przez nauczyciela pozwalać na korzystanie z podręcznika
- w nauczaniu gramatyki można stosować algorytmy w postaci graficznej; wykresów, tabeli, rysunków

- podczas prezentacji materiału zestawiać zjawiska gramatyczne języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka angielskiego
- prowadzić rozmówki na tematy dotyczące uczniów
- dawać więcej czasu na wypowiedzi ustne i pisemne
- liberalnie oceniać poprawność ortograficzną i graficzną pisma
- oceniać za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka, kłaść większy nacisk na wypowiedzi ustne
- w przypadku trudności w redagowaniu wypowiedzi pisemnych, uczyć tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie)
- pomagać w doborze argumentów, jak również odpowiednich wyrażeń i zwrotów
- nie obniżać ocen za błędy ortograficzne i graficzne w wypracowaniach
- podać uczniom jasne kryteria oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wywodu, treść, styl, kompozycja itd.)
- dawać więcej czasu na prace pisemne, sprawdzać, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek
- w przypadku trudności z odczytaniem pracy odpytać ucznia ustnie
- pozwalać na wykonywanie prac na komputerze
- usprawniać zaburzone funkcje – zajęcia korekcyjno – kompensacyjne

DYSLEKSJA – trudności w czytaniu przekładające się często również na problemy ze zrozumieniem treści.

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- wprowadzenie licznych powtórzeń, zobrazowań, egzemplifikacji (przykładów z własnego doświadczenia)
- wydłużenie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału
- przekazywanie treści za pomocą konkretów
- mobilizowanie uczniów do przygotowania tablic z prostymi lub bardziej złożonymi zasadami ortografii i gramatyki języka obcego w celu utrwalania materiału
- wrabianie nawyku korzystania ze słowników
- rozłożenie obowiązującego materiału na mniejsze partie

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach
- w przypadku poleceń złożonych, łączących umiejętności i sprawności należy ćwiczyć umiejętność dzielenia tekstu polecenia na kolejne czynności
- stosowanie feedback, czyli potwierdzenia zrozumienia (informacje zwrotne), tolerowanie skłonności do informowania nauczyciela o swoim stopniu zrozumienia prezentowanych treści materiału
- wydłużenie czasu na odpowiedź i prace pisemne
- unikanie głośnego czytania w obecności całej klasy (ewentualnie po opracowaniu zadanego tekstu)
- unikanie czytania zbyt długich tekstów, pisania dyktand, uczenia się wierszyków czy piosenek na pamięć (zwłaszcza dłuższych) poprzez dawanie możliwości nauczania się ich czytania

3. Zasad oceniania:

- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego
- ocenianiu nie podlegają błędy ortograficzne
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty
- ograniczenie w wypowiedzaniu się na dany temat do kilku prostych zdań
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze
- unikanie omawiania błędów wobec całej klasy

DYSGRAFIA – brzydkie, nieczytelne pismo.

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzanie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytać ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

DYSORTOGRAFIA - trudności z poprawną pisownią pod względem ortograficznym, fonetycznym, interpunkcyjnym itd.

Dostosowanie wymagań znowu dotyczy głównie formy sprawdzania i oceniania wiedzy z tego zakresu. Zamiast klasycznych dyktand można robić sprawdziany polegające na uzasadnianiu pisowni wyrazów, odwołując się do znajomości zasad ortograficznych oceniać odrębnie merytoryczną stronę pracy i odrębnie poprawność pisowni, nie wpisując tej drugiej oceny do dziennika. W żadnym wypadku dysortografia nie uprawnia do zwolnienia ucznia z nauki ortografii i gramatyki.

ZABURZENIA PERCEPCJI SŁUCHOWEJ

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- zapewnienie siedzenia w pierwszej ławce
- zwracanie się twarzą do ucznia podczas omawiania materiału
- sprawdzanie zrozumienia złożonych poleceń słownych
- zapisywanie na tablicy kluczowych słów i nowych pojęć
- wprowadzanie licznych powtórzeń
- wydłużanie czasu na pamięciowe uczenie się wierszy, ciągów słownych, nowego słownictwa
- zwracanie uwagi na trudności w zapamiętywaniu pojęć abstrakcyjnych
- stosowanie historyjek obrazowych ilustracji

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- unikanie oceniania intonacji i czytanych treści
- unikanie oceniania rozumienia treści przeczytanego przez ucznia tekstu
- dążenie do częstego oceniania prac pisemnych w formie testów z wariantami do wyboru

3. Zasad oceniania:

- unikanie obniżania oceny za przekręcanie nowych słów lub za problemy z wypowiedaniem słów dłuższych
- stosowanie oceny opisowej ukierunkowanej na sposób poprawiania błędów w pisaniu ze słuchu

- nie uwzględnianie błędów wynikających z faktu zaburzonej percepcji słuchowej przy ocenie prac pisemnych
- branie pod uwagę trudności z zapisem głosek dźwiękopodobnych oraz trudności w analizie zdań na wyrazy, wyrazów na sylaby i głoski w pisaniu ze słuchu
- ocenianie toku myślenia i umiejętności wyciągania wniosków, a nie błędów ortograficznych w wypracowaniach
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty
- ograniczenie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze
- unikanie omawiania błędów w obecności całej klasy

ZABURZENIA PERCEPCJI WZROKOWEJ

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- nie krytykowanie ucznia, jego brzydkiego pisma, powolnego tempa pracy, niezręcznych ruchów
- przygotowanie pomocy do lekcji tak, aby obrazowo przedstawić to, czego uczeń nie może sobie wyobrazić
- unikanie ćwiczeń z odczytywaniem z mapy
- wydłużanie czasu na opracowanie nowego materiału

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- tolerowanie przestawiania i opuszczania liter, mylenia liter i wyrazów o podobieństwie graficznym
- tolerowanie wadliwego odczytywania wyrazów lub opuszczania końcówek
- dostosowanie sprawdzianów w formie testu z lukami i testu wyboru o wydłużonym czasie do możliwości ucznia
- nie ocenianie zeszytów od strony graficznej
- nie ocenianie staranności rysunków, wykresów diagramów

3. Zasad oceniania:

- ocenianie prac pisemnych pod kątem umiejętności i wyciągania wniosków
- ocenianie przygotowania ucznia do zajęć i jego zaangażowania

ZABURZENIA ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ I LATERALIZACJI

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- nie strofowanie za brak orientacji w związku ze słabą orientacją w schemacie własnego ciała
- udzielanie dziecku czasu do namysłu
- wprowadzenie ćwiczeń doskonalących w schemacie własnego ciała

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- odpytywanie ustne, ale bez pokazywania na mapie, w związku z trudnościami w orientacji na mapie i w kierunkach świata
- udzielanie czasu do namysłu i delikatne naprowadzenie podczas odpowiedzi ustnej
- uwzględnianie we wszystkich zadaniach kontrolnych trudności z orientacją w terenie, z zapamiętywaniem tras
- przed wykonaniem prac plastycznych omówienie z uczniem kolejności wykonania poszczególnych elementów rysunku, np. co ma być większe a co mniejsze

3. Zasad oceniania:

- przy ocenie prac pisemnych uwzględnianie możliwości występowania błędów graficznych, tj. mylenia kształtu liter lub braku drobnych elementów liter, także mylenia znaków graficznych różniących się położeniem w stosunku do osi pionowej (p – g) i poziomej (m – w, u – n, b – p, d – g)
- nie ocenianie graficznej strony pisma
- ocenianie zadań klasowych pod względem merytorycznym, a nie graficznym
- nie wymaganie czytania na głos w obecności klasy podczas wypowiedzi ustnych i czytania
- ocenianie poprawności toku rozumowania i właściwego wyniku, a nie poprawności zapisu
- uwzględnianie możliwości mylenia znaków lub gubienia nawiasów przy ocenianiu zadań i prac pisemnych
- nie ocenianie trudności z odczytaniem tabel i wykresów
- nie ocenianie niewłaściwego rozplanowania rysunku lub dysproporcji elementów rysunku, także stosunków przestrzennych

- ocenianie pomysłowości, chęci i przygotowania do przedmiotu

ZABURZENIA RUCHOWE I MANUALNE

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- dostosowanie ćwiczeń do możliwości ucznia
- chwalenie za każdą próbę podejmowania działań
- zapisywanie przez nauczyciela krótkich notatek

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- pomaganie w wykonywaniu ćwiczeń
- nie krytykowanie ucznia, jego brzydkiego pisma, powolnego tempa pracy, niezręczności ruchów
- służyć pomocą przy sporządzaniu wykresów i rysunków geometrycznych lub przygotowywanie ich dla ucznia

3. Zasad oceniania:

- ocenianie przygotowania do zajęć, jego zaangażowania i chęci działań
- nie ocenianie zeszytów od strony graficznej
- ocenianie wkładu pracy ucznia, a nie strony estetycznej prac

UPOŚLEDZENIE UMYSŁOWE W STOPNIU LEKKIM

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- stosowanie ćwiczeń doskonalących szybkość i precyzyjność spostrzegania
- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów
- wydłużenie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji

- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnienie wolnego tempa uczenia się

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- wydłużenie czasu na opanowanie materiału
- uwzględnienie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach

3. Zasad oceniania:

- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy
- ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty
- ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze

MÓZGOWE PORAŻENIE DZIECIĘCE/EPILEPSJA

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- pracowanie na konkretach
- umożliwianie pracy w małych grupkach korzystając ze wsparcia i kompetencji kolegów
- stosowanie różnorodnych form wzmocnień pozytywnych w celu zwiększenia motywacji do nauki
- kierowanie krótkich i zrozumiałych poleceń
- podkreślanie markerem rzeczy ważnych do zapamiętania
- umożliwienie korzystania z różnych pomocy dydaktycznych
- doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem

- angażowanie uczniów w czynności zadaniowe o charakterze praktycznym
- pomaganie dziecku w znalezieniu najlepszego dla niego sposobu uczenia się i zapamiętywania

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- przygotowanie sprawdzianów dostosowanych do możliwości dziecka z uwzględnieniem jego różnych trudności
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach
- podkreślanie dobrych stron ucznia przy ocenianiu

3. Zasad oceniania:

- ocenianie wysiłku włożonego w pracę, a nie efektów
- wydłużanie czasu opanowania dłuższych treści materiału
- nie ocenianie strony graficznej prac i zeszytów

ZABURZENIA I ODCHYLENIA ROZWOJOWE

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności
- pozostawienie więcej czasu na utrwalenie materiału
- podawanie poleceń w prostszej formie
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć oraz pytań problemowych czy przekrojowych
- częste odwoływanie się do konkretnego, czy przykładu
- stosowanie wolniejszego tempa pracy
- odrębne instruowanie dzieci
- objaśnianie nowych wyrazów za pomocą polskiego odpowiednika, kontekstu, w formie opisowej, podania synonimu, antonimu, obrazka, tworzenia związku z nowym wyrazem
- stosowanie dla zapamiętania pisowni literowania, pisania palcem po ławce, pisania ze zróżnicowaniem kolorystycznym liter
- zestawienie materiału gramatycznego języka polskiego ze zjawiskami gramatycznymi charakterystycznymi dla języka obcego, podczas prezentacji materiału

- stosowanie algorytmów w postaci graficznej (wykresów, tabeli, rysunków) w nauczaniu gramatyki
- wzmacnianie motywacji do nauki

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- zadanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie
- wydłużanie czasu na wypowiedzi ustne i prace pisemne

3. Zasad oceniania:

- liberalne ocenianie poprawności ortograficznej i graficznej pisma
- ocenianie za wiedzę i wysiłek włożony w opanowanie języka
- nakładanie większego nacisku na wypowiedzi ustne

ADHD – ZESPÓŁ NADPOBUDLIWOŚCI PSYCHORUCHOWEJ

Dostosowanie wymagań edukacyjnych w stosunku do możliwości uczniów dotyczy:

1. Zasad prezentacji materiału:

- wyznaczanie uczniom konkretnego celu i dzielenie zadań na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń
- przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie
- wzmacnianie wszystkich przejawów pożądanego zachowania
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności
- zmniejszenie materiału przepisywanego z tablicy do zeszytu
- wzmacnianie motywacji do nauki
- poświęcanie dziecku więcej czasu niż innym uczniom
- zachęcanie do zadawania pytań
- pobudzanie zainteresowań ucznia, angażowanie ucznia w bardzo konkretne działania
- przypominanie o istniejących regułach, wyciąganie konsekwencji po kilku przypomnieniach
- skupienie uwagi dziecka na tym, co najważniejsze (wyróżnianie kolorem)

2. Form sprawdzania wiedzy i umiejętności:

- zadawanie prac domowych sformułowanych w sposób jasny i przejrzysty, zadawanie zadań krótkich i urozmaiconych

- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie
- skracanie zadań i prac domowych na mniejsze zadania cząstkowe
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału
- przypominanie o sprawdzianach, testach i pracy domowej

3. Zasad oceniania:

- stosowanie zrozumiałego dla dziecka systemu pochwał i kar
- dostosowanie wymagań do możliwości dziecka

UCZEŃ Z CHOROBA PRZEWLEKŁĄ

- w przypadku zwiększonej absencji umożliwienie pisania sprawdzianów w dodatkowych terminach
- wykorzystanie okresów lepszego stanu zdrowia do pozyskania ocen z odpowiedzi ustnych
- zapewnienie spokojnej atmosfery pracy z uwzględnieniem problemów wynikających z choroby

UCZEŃ ZDOLNY

- udział w fakultetach
- przygotowanie do konkursów i olimpiad
- dostarczenie dodatkowych materiałów do pracy własnej
- udział w wymianie i warsztatach językowych

UCZEŃ W SYTUACJI KRYZYSOWEJ/TRAUMATYCZNEJ

- stworzenie przyjaznej spokojnej atmosfery
- uwzględnienie problemów ucznia w odniesieniu do zachowania się na lekcji
- ewentualne zapewnienie dodatkowych terminów prac pisemnych i odpowiedzi
- unikanie krępujących, osobistych pytań wynikających z tematu lekcji

**WYMAGANIA WOBEC UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI
EDUKACYJNYMI NA POSZCZEGÓLNE OCENY
JĘZYK ANGIELSKI**

OCENA	WYMAGANIA
Niedostateczna	Uczeń nie opanował minimum wiadomości z języka angielskiego. Niechętnie uczestniczy w lekcjach, nie wykonuje ćwiczeń i zadań przygotowanych przez nauczyciela, nie posiada zeszytu ani podręcznika, nie odrabia zadań domowych.
Dopuszczająca	Uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do języka angielskiego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Opanował przynajmniej kilka kluczowych słów z danej lekcji, nie potrafi ich właściwie napisać, ale ich wymowa przynajmniej trochę przypomina wymowę danego słowa w języku angielskim. Potrafi dopasować obce słowa do ich polskich odpowiedników. Potrafi wykonywać ćwiczenia gramatyczne bazując na przedstawionych przykładach zdań. Wykonuje ćwiczenia i zadania z pomocą nauczyciela. Popelnia błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Słabo czyta, ale stara się odczytać tekst, w razie dużych problemów z czytaniem, stara się powtarzać czytane przez nauczyciela słowa i części zdania.
Dostateczna	Uczeń posiada uzupełniony zeszyt i podręcznik do języka angielskiego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować przynajmniej 7 słów z danej lekcji, potrafi je w miarę poprawnie wymówić, choć może popelniać błędy w pisowni. Potrafi podać polskie odpowiedniki tych słów, dopasować obce słowa do ich odpowiedników. Potrafi wykonywać zadania gramatyczne bazujące na przedstawionych przykładach, potrafi ogólnie scharakteryzować dany czas gramatyczny (operator, końcówka, zastosowanie, podać kilka charakterystycznych słów). Wykonuje ćwiczenia i zadania z pomocą nauczyciela, ale również samodzielnie, a nauczyciel tylko monitoruje jego postępy. Popelnia liczne błędy zarówno gramatyczne jak i leksykalne. Potrafi przeczytać tekst, choć z licznymi błędami. Potrafi częściowo zrozumieć czytany tekst i wydobyć chociaż kilka kluczowych informacji.
Dobra	Uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do języka angielskiego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z lekcji i polskie odpowiedniki słów angielskich, choć może popelniać nieliczne błędy w pisowni. Zna zasady zastosowania

	danego czasu, czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie, choć mogą być one z nielicznymi błędami. Rozumie sens prostych tekstów i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi samodzielnie tworzyć proste teksty. Potrafi ładnie czytać, choć może popełniać nieliczne błędy.
Bardzo dobra	Uczeń starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy do języka angielskiego, wykonuje ćwiczenia na lekcjach oraz zadania domowe. Jest w stanie opanować większą część słownictwa z lekcji i polskie odpowiedniki słów angielskich. Uczeń ładnie czyta, popełnia tylko nieliczne błędy w wymowie. Zna zasady zastosowania danego czasu, czy konstrukcji gramatycznej, potrafi utworzyć zdania w danym czasie. Rozumie sens tekstów (prostych i złożonych) i potrafi wydobyć z nich kluczowe informacje i zapisać je. Potrafi napisać i zorganizować tekst, choć mogą występować w nim błędy gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne. Potrafi wypowiadać się w języku angielskim na tematy z życia codziennego.